

ZWAAR BEPROEFD Maar Uitgeholpen

Kerstverhaal door

H. M. VAN DER VEGT.

Lith. L. v. Leer & Co Haarl.

HARDERWIJK - H. A. BERENDS.

Prijs 10 Gts.. 25 Ex. f 2.25.. 100 Ex. f 6.50.

ZWAAR BEPROEFD MAAR UITGEHOLPEN.

EEN KERSTVERHAAL

DOOR

H. M. VAN DER VEGT,
Predikant te Heerde.

HARDERWIJK,
H. A. BERENDS.

GROOTE ARMOEDE.

Zoo als ieder weet, vallen de kerstdagen in den barren winter in. De warme zomer is dan reeds lang voorbij. De nachten zijn zeer lang, de dagen buitengewoon kort, en niet zelden doet zich de koude fel gevoelen.

De boomen hebben dan hun prachtig groen verloren. De kleine zangers zwijgen, wier stemmen ons voor eenige maanden opwekten om Gods goedheid te erkennen. De weiden, waarop het vee toen zoo vreedzaam graasde, zijn kaal, haar heerlijk groen is verdord en veelal met een sneeuwlaag overdekt. De bloemen zijn niet meer, die voor eenige maanden een zoo aangename geur verspreidden. In plaats dat de zoele zuiden wind ons zoo als in den zomer van uit de toppen der boomen zoo aangenaam en verkwikkend tegenruischt, hooren we nu de schorre stem van den loeienden storm, die in onze schoorsteenen buldert. De dikste boomen buigen voor zijne kracht als of het dunne twijgjes, zwakke rietjes geworden zijn. De kabbelende beekjes zijn verstijfd en niet alleen zijn de rivieren, maar ook niet zelden is een gedeelte der groote zee met een dikke ijskorst bevoerd. De grond wordt als ijzer zoo hard en onze glazen zijn dik bevroren, zoo dat wij er niet aan behoeven te denken om naar buiten te zien. De vorst

dringt door de dikste muren tot in onze woon- en slaap-vertrekken en wat den winter zoo bang maakt voor velen is, dat menig handwerksman dan zeer weinig of dikwijls geen werk kan vinden om in de vele behoeften van zijn gezin te voorzien.

In de hoofdstad van een onzer provinciën woonde voor ruim twintig jaren een man met een tamelijk groot gezin. Hij had in den zomer met zeer veel vlijt zijn werk ver-richt, was spaarzaam en oppassend en toch toen het najaar werd, en het werk ten einde liep, had hij niet zooveel bijeen kunnen zamelen, om zonder groote zorgen den win-ter af te wachten. Angstig verbeidde hij den tijd dien hij werkeloos zou moeten doorbrengen. Smartelijk was hem de gedachte, vrouw en kinderen zullen gebrek en koude moeten lijden. Zuchtend ging hij de Decembermaand te gemoet. Vurig bad hij, dat het den Heere, die zelfs de jonge raven voedt, mogt behagen een zachten winter te geven, opdat hij ook dan nog iets zou kunnen verdienen tot onderhoud van vrouw en kinderen. Maar helaas, hoe vurig hij ook bad, dit gebed werd niet verhoord. Er kwam niet alleen een zeer strenge winter, maar reeds veel vroeger dan gewoonlijk begon het hard te vriezen. In het midden van November waren reeds alle werkzaamheden gestremd, en kon onze werkman niets meer verdienen. En toch, hij had zoo ernstig gebeden, zoo ijverig gezocht om werk te vinden. Hij bad nog dagelijks zoo wel in de eenzaamheid, als in tegenwoordigheid van vrouw en kinde-ren. Iederen dag ging hij er op uit om werk te zoeken; maar ook elken namiddag en avond kwam hij zonder werk

en dus ook zonder geld te huis. De kleine voorraad, die hij voor den winter heeft kunnen opleggen moet vroeger dan in andere jaren worden aangesproken en wordt al minder en minder. De voorraad aardappelen onder de bedsteê geborgen, wordt dagelijks kleiner, het stuksken spek is weldra verbruikt en schoon de porties iederen dag kleiner worden gemaakt die elk als een maal zijn toegerekend, weldra is de geheele winterprovisie opgeteerd, en het ergste is, dat de arme man geen penning meer bezit om zich iets aan te schaffen.

Het wordt zaterdag den 24 December 185.... Er is geen geld om iets te koopen, geen brood meer om te eten en geen ander vooruitzigt, dan om zonder brood, en zonder middageten de kerstdagen door te brengen. O hoe treurig is onze arme werkman! Hoe weemoedig staart hij op vrouw en kinderen! Reeds vroeg in den morgenstond dwaalt hij nog eens weder de stad in om werk te zoeken. Op eenzame plaatsen, staat hij met de oogen naar boven geslagen, zucht tot God en roept in zich zelve: Heere gedenk aan den nood mijner vrouw en lieve kinderen! Hij vergeet zijn eigen honger, en denkt slechts aan de zijnen. Hij roept tot den Heere — hij bidt met beklemden borst, maar — 't is of hij geen ontferming vinden kan, of er geen uitkomst zal komen. Eindelijk dwaalt hij moedeloos naar zijne woning terug. Maar in welken toestand, treft hij de zijnen daar aan! Rondom den haard zitten de arme kleinen bevende van koude op de hurken, met de handjes uitgestrekt naar het vuur. Hunne aangezichten staan bleek en droevig, de moeder zit aan

hem volgen, en tevens u meer van nabij met den armen man bekend maken, op dat gij de oorzaken van die groote armoede eenigszins kennen leert.

ZWARE BEPROEVING.

De man en vader van dit arme gezin, is niet in armoede geboren. Hij is de zoon van een burgerman, die zich „vrij goed kan redden.” Hij was zelfs zoo als men wel eens zegt „in weelde groot gebragt.” Zijn vader had het groote ongeluk, God niet te kennen, alleen voor de wereld te leven, nooit om de eeuwige belangen van zich zelve of de zijnen te denken, en zijne kinderen alleen voor de wereld op te voeden. Gods Woord onderzocht hij nimmer, de zondag misbruikte hij dikwerf als werkdag, of om allerlei wereldsche vermaken te genieten. Ieder die God vreest werd door hem veracht en in een bespottelijk daglicht gesteld. Zooals de vader was, werd ook de zoon. IJdel, los en spottend met alles wat zelfs naar godsvrucht geleek of daartoe kon leiden als middel in Gods hand. Zoo lang hij zoo in de voetstappen zijns vaders wandelde, bleef hij diens lieveling en werd boven ieder geprezen. Maar — wat gebeurt er? Zonder het te zoeken of te willen komt hij onder 't bestuur des Heeren onder de prediking van Gods heilig Woord, in een der kerken zijner stad.

De leeraar spreekt over het zondige der werelddienst en hare schrikkelijke gevolgen, waarschuwt met ernst en nadruk voor het leven buiten God, vestigt de aandacht

zijner hoorders op het geluk van allen die den Heere vreezen, en vermaant dringend tot bekeering.

Voor het eerst ziet en acht hij zich ongelukkig. Schrik voor de zonde bezielt hem. De vreeze Gods is in zijn hart geplant. Hij gevoelt betrekking op God met een hartelijk leedwezen dat hij Hem en zijn volk zoo lang heeft onteerd en verworpen. Hij gevoelt eerbied voor en betrekking op Gods Woord, op den prediker en allen die den Heere vreezen. Hij wordt een bidder, hij onderzoekt Gods Woord — maar tracht dat alles voor zijne vrienden en vooral voor zijnen vader te verbergen. Nogtans gelukt hem dit niet, en wordt spoedig openbaar. Hij kan den zondag niet meer ontheiligen. Hij durft niet meer met vroomen spotten; maar trekt partij voor hen. Hij bestraft den vloeker, vermaant de ijdele lieden met wie hij vroeger de wereld heeft gediend en uit liefde tot het eeuwig behoud zijns vaders, waagt hij het hem hoewel op kinderlijken toon, ernstig te waarschuwen en tot bekeering te vermanen.

Dat was te veel in 't oog van dien ongelukkigen man. Reeds dikwerf had hij zich aan 't gedrag zijns zoons gegergd, maar nimmer zoo beleedigd gevoeld dan nu hij door zijn eigen kind is vermaand. Van nu af kan en wil hij hem niet meer dulden. Als hij hem ziet rijst zijn toorn tegen hem op. Enkele pogingen stelt hij nog door middel van anderen in 't werk, om hem van keus en weg te veranderen maar toen hij ziet dat noch beloften noch bedreigingen baten, wordt hem namens zijnen vader geboodschapt om binnen weinige uren huis en erve te verlaten, en er nimmer weer een voetstap te zetten.

Van dat uur af begon de eene beproeving de andere op te volgen. Hij was reeds man en vader toen hij die harde boodschap ontving, verdiende op de erve zijns vaders het brood voor zich en de zijnen, en schoon er wel anderen waren die dezelfde broodwinning hadden, kon hij toch geen werk verkrijgen omdat hij op Zondag niet werken wilde. De weggezondene zoon ging met liet oog op God, die belooft heeft „die mij eeren zal Ik eeren,” vrij gemoedigd zijnen weg. Hij zocht werk bij anderen, doch kon omdat hij niet wetenschappelijk was opgevoed, slechts gering zwaar werk tegen eene kleine belooning verkrijgen. Evenwel droeg hij gelaten en onderworpen zijn kruis, ondervond veel de gunst, bescherming en ondersteuning des Heeren en had een gedurige toevlugt tot zijnen Troon.

Intusschen bleek het dat God hem door lijden wilde heiligen. Vele wederwaardigheden troffen hem. Ondanks alle aangewende vlijt werd hij al armer en armer. Al lens ging hij in de dingen der aarde terug tot dat de groote ellende, waarin wij hem met de zijnen straks hebben aangetroffen geboren werd. Wat er in 't hart van onzen werkmán omging bij de gedachte aan vroegeren overvloed, wil ik u maar niet beschrijven. Het ging hem als Azaf, hij werd nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen voorspoed. Dan eens wil hij bedelen — om een stukje brood voor zijne arme kinderen. Dan weer denkt hij zich in de armen zijns vaders te werpen, om redding te zoeken. wijl die in weelde zich baadt. Dan weer — maar neen ik wil u het ergste niet noemen — ik zal het

verzwijgen. Zij het u genoeg dat hij bijna wanhopig wordt van ziele-smart. Eindelijk is het of hij wordt stil gehouden in den loop zijner gedachten. — Het is tot het hoogste gekomen, en gelijk altoos is ook hier de Heere een Helper in benaauwdheid. De Heere stelt hem den weg der goddeloozen voor oogen, die zich wel voor een tijd in weelde baden, maar dan ook uit den top van eer in eeuwige verwoesting neêrstorten. Hij schaamt zich dat hij Gods weg heeft bedild, en redding buiten Hem wilde zoeken. Hij belijdt zijn schuld in dezen en — nu ziet hij welk feest er aanstaande is. Hoe morgen gedachtenis van de komst van Christus op aarde zal worden gevierd. Hij denkt aan en gelooft het woord des Apostels: Gij weet de genade onzes Heeren Jezus Christus, die om uwentwil is arm geworden daar Hij rijk was. Hij schaamt zich diep voor God, dat hij de armoede had willen ontvlugten. Hij ziet in Jezus een Borg, die gewillig arm werd om zijne onwilligheid te verzoenen. Maar ook zijn rijkdom voor een' tijd heeft afgelegd om voor armen rijkdom te verwerven. Nu denkt hij aan, maar omhelst ook het woord des Heeren: „Die zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, hoe zal Hij ons met Hem niet alle dingen schenken?” en alle kommer is uit zijne ziel verdwenen. Eene hartelijke vreugde in God doet hem met David blijmoedig betuigen: „de Heere is mijn herder, mij zal niets ontbreken.” In dat geloofsvertrouwen treedt hij zijne armoedige woning binnen. Heilige blijdschap is op zijn gelaat te lezen en op een toon waarin de sterkste verwachting wordt uitgedrukt roept hij tot vrouw en kin-

deren: De Heere is onze Herder, de Heere zal ons nog voor het kerstfeest van het noodige voorzien. Straks wordt ons alles geschonken wat noodig is ter onzer versterking.

ONGEDACHT E REDDING.

Dat woord door den vader met beslistheid uitgesproken bragt moeder, maar vooral de kinderen in eene geheel andere stemming. Het was hun aan te zien hoe volkomen zij hunnen vader vertrouwden, hoe zij rekenden op 't geen hun was toegezegd. Zuchten en weenen hielden op, blijdschap en vreugde waren op aller gelaat te lezen. Onwillekeurig verlaten de kinderen, den bijna uitgebranden haard, en zetten zich naast vader en moeder aan tafel. Nu had ge eens moeten zien hoe blijmoedig dat vijftal daar is neêrgezeten, in de zekere verwachting dat ieder oogenblik het beloofde zal komen. Maar — het eene kwartier verloopt na het andere, reeds is het negen uur geslagen en nog zitten ze om de ledige tafel — niets is nog voor de kleinen gebragt. Met strakke blikken, waarin een door vrees geslingerde hoop staat te lezen, zijn de tien oogen der kleinen naar de voordeur gerigt. Hoe langer het duurt, hoe minder ze spreken, maar hoe meer ook de vrees hunne zielen vervuld. Ook in moedershart worden de gedachten vermenigvuldigd. Ook zij staart met het kroost nu en dan naar 't uurwerk, welks wijzers wel langzaam maar toch gestadig worden voortgedreven en slaakt een diepe zucht. De klok heeft

reeds tien uur geslagen en toch is de beloofde uitkomst te vergeefs ingewacht.

Het wordt half elf. —

Zoowel moeder als kinderen zien den vader met vragende blikken aan. Vrees voor teleurstelling neemt de overhand en duidelijk staat het in aller oogen te lezen, hoe zeer de uitgestelde hoop het hart heeft gekrenkt. De belofte van brood doet den honger des te scherper gevoelen, de blijdschap van zoo even wordt door groote droefheid vervangen en ongeduld neemt het vertrouwen des harten weer weg.

Met smart ontwaart onze werkman den twijfel die vrouw en kinderen de blijdschap der hoope ontroofst en — gewoon als hij is, om met al zijn leed naar boven te vlugten, — zucht hij in stilte tot God, om leering en leiding, om licht en geloof.

Ook die zucht wordt door God niet onbeantwoord gelaten. Hij wordt even als David bij Siklag gesterkt in zijn God, en spreekt met de zijnen nagenoeg op de volgende wijze:

Lieve vrouw en dierbare kinderen, wacht toch bedaard op den tijd, door God zelven besteld om ons redding te geven. Verdenkt de goedheid des Heeren toch niet, omdat het eene kwartier na het andere verloopt, zonder dat wij ontvangen wat God mij heeft toegezegd. Nooit nog is iemand met Hem bedrogen geraakt. Het is de gewone weg des Heeren na de belofte beproevingen toe te zenden, vóór den tijd der vervulling genaakt. Zoo ging het met Abraham, die de belofte van een zoon ontving en eerst na vijf en twintig jaren dat kind mogt aanschouwen. Zoo

ging het David, die tot koning werd gezalfd op Gods bevel en jaren als balling moet zwerven voor hij te Jeruzalem als koning regeert. En gelooft mij mijne lieven, zoo gaat het ook ons. Wij moeten nog wachten voor de Heere ons geeft, wat Hij zoo goed was te beloven. Ach zoekt in den tijd die er nog verlopen moet, toch geen bewijs, dat wij teleurgesteld worden. Wij hebben met geen man te doen dat Hij liegen zou, noch met een menschenkind dat Hem iets berouwen zou. Zou de Heere beloven en niet doen, spreken en niet bestendig maken? Neen geliefden, dat is onmogelijk. Indien Hij dan vertoeft laat ons Hem verbeiden, want Hij zal gewisselijk komen en niet achter blijven; maar *de tijd wanneer* Hij zijne belofte volbrengt heeft Hij voor zich zelve bewaard. En wie zal Hem daarin durven, kunnen, mogen beperken? Wie durven vragen waarom toeft Gij? Laat ons liever zwijgen, laat ons ons ongeduld en ongeloof belijden en vergeving daar voor zoeken. Laat ons liever bekennen dat wij niet waard zijn geholpen te worden, en de Heere niet verplicht is ons te helpen. Laat ons den tijd wanneer aan zijne wijsheid en vrijmagt over laten en zeggen met Eli: „Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in zijne oogen.”

Vrouw en kinderen zijn door deze toespraak wel wat tot bedaren gebracht, maar toch is de twijfel in 't hart niet overwonnen, zij is slechts onderdrukt, tot zwijgen gebracht.

Daar slaat de klok half twaalf.

Nog slechts één half uur kan de zaterdag duren. In dat half uur moet er ook redding komen of — hunne hoop wordt teleurgesteld.

Eene vreesselijke worsteling grijpt er in 't hart der moeder plaats. Zij telt de minuten. — Zij berekent hoe lang zij te vergeefs heeft gewacht — hoe weinig tijds er nog over is en — zij wordt buiten hoop. Zij spreekt reeds om met de kinderen naar bed te gaan, en zamen leed, teleurstelling en honger in den slaap te vergeten. Zij doet zelfs uitdrukkingen, die haar man het hart doorpriemen. — Alle kinderen weenen op de gedachte, na zooveel hoop nog zonder eten naar bed te gaan. Zij gevoelen den honger in dubbele mate.

Ook de man ziet naar den uurwijzer — ook hij ziet met schrik hoe weinig tijds er voor twaalf nog over is — en één oogenblik wankelt ook hij in zijne hoop, op de reddende hand Gods — maar tegelijk roept hij als Mozes aan de Schelfzee. Hij worstelt als een Jakob en zegt bij zich zelve: Heere hebt Gij niet gezegd, Ik zal gewisselijk wel bij u doen?

Nu hoort men daar buiten voetstappen die de woning naderen. De kling der deur wordt opgeligt, de deur zelve opengestooten. Iemand treedt even over den drempel, zet in allerijl eene tamelijk groote mand in het vertrek en verwijdert zich zoo snel, dat men geen tijd heeft om hem te herkennen.

Toen de eerste ontroering is voorbij gegaan, over dit late en onverwachte bezoek, staan alle kinderen tegelijk op en willen de mand bestormen. Maar vader heeft er anders over gedacht en zegt dat elk op zijne plaats moet blijven. Hij neemt de mand, zet haar in 't midden van het vertrek, opent haar en — wie zal de ontroering der ouders, de

blijdschap der kinderen kunnen beschrijven — de mand is gevuld met eetwaren: een stuk spek, een groot roggenbrood, een stuk boter in papier gewikkeld, koffij, aardappels en eenig geld, van alles zooveel dat zij een paar dagen kunnen eten en verzadigd worden.

De ontroerde vader spreekt nu onder een vloed van tranen een hartelijk dankgebed uit, bidt om den zegen des Heeren over die gaven, allen eten zooals zij dit in dagen niet konden doen, en nadat er in Gods Woord is gelezen en gedankt was voor de gaven, gaan de kinderen verzadigd en blijmoedig naar bed.

B E S L U I T.

Zie hier lieve kinderen een sterk sprekend bewijs, hoe trouw de Heere zorgt voor dengene die Hem vreest. Gij behoeft aan de waarheid dezer wonderbare redding niet te twijfelen. De werkman leeft nog, zoowel als hij die de mand met de eetwaren bragt. Hij was en is nog winkelier, wist dat de werkman schaars was bedeed met aardsche goederen en van niemand onderstand genoot; maar dat hij in zoo grooten nood verkeerde, was hem niet bewust.

Evenwel was hem de arme man den geheelen zaterdag in de gedachte en was gedurig over hem bezwaard. Dit bragt hem in vrees of hij ook gebrek zou lijden, en denkt hem een kerstgave toe. Hij zondert nog eenige kruidernierswaren voor hem af uit zijn eigen winkel. Hij sluit

iets vroeger dan gewoonlijk, loopt in allerijl naar enkele gegoede vrienden, maakt zijne bezwaren omtrent den armen vriend bekend, vraagt en ontvangt van elk eene goede gift, en koopt wat hij veronderstelt dat noodig zal wezen. Nu vleit hij alles in de mand, brengt die zoo als wij hebben vernomen naar de armoedige woning en is zonder het te weten een middel in Gods hand, dat het geloofsvertrouwen van den armen werkman wordt bevestigd en hij met vrouw en kinderen uit groote ellende werd gered.

HET GEBED IN DEN STORM.

KERSTVERHAAL

door F. W. WAGNER,

(met geïllustreerd omslag.)

Prijs 10 Cent. 25 Ex. f 2.25. 100 Ex. f 6.50.

DE GOUDEN POTLOODPEN.

EENE KERSTVERTELLING,

door ANTHONIUS,

(met geïllustreerd omslag.)

Prijs 10 Cent. 25 Ex. f 2.25. 100 Ex. f 6.50.

HET KERSTFEEST VERSCHILLEND GEVIERD.

KERSTGESCHENK VOOR DE JEUGD,

door J. P. van der MAAS Jr.

(met geïllustreerd omslag.)

Prijs 10 Cent. 25 Ex. f 2.25. 100 Ex. f 6.50